

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 13.03.1997, sp. zn. 2 Tzn 13/97, ECLI:CZ:NS:1997:2.TZN.13.1997.1

Číslo: 56/1997

Právní věta: Trest obecně prospěšných prací nelze obecně považovat za mírnější trest ve smyslu ustanovení § 35 odst. 2 tr. zák. než trest odnětí svobody, jehož výkon je podmíněně odložen. Rozhodující je také výměra těchto trestů a jejich dopad na pachatele.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 13.03.1997

Spisová značka: 2 Tzn 13/97

Číslo rozhodnutí: 56

Číslo sešitu: 10

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Trest souhrnný

Předpisy: 140/1961 Sb. § 35 odst. 2

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 56

Trest obecně prospěšných prací nelze obecně považovat za mírnější trest ve smyslu ustanovení § 35 odst. 2 tr. zák. než trest odnětí svobody, jehož výkon je podmíněně odložen. Rozhodující je také výměra těchto trestů a jejich dopad na pachatele.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 13. 3. 1997 sp. zn. [2 Tzn 13/97](#))

Nejvyšší soud České republiky zamítl stížnost pro porušení zákona, kterou podala ministryně spravedlnosti proti rozsudku Okresního soudu v Lounech ze dne 27. 6. 1996 sp. zn. 2 T 82/96 v neprospěch odsouzeného.

Z odůvodnění:

Trestním příkazem samosoudce Okresního soudu v Chomutově ze dne 18. 5. 1995 sp. zn. 4 T 1 17/95, který byl obviněnému doručen dne 19. 6. 1995, byl obviněný J. F. uznán vinným trestným činem neoprávněného užívání cizí věci podle § 249 odst. 1 tr. zák., protože se dne 9. 7. 1994 ve večerních hodinách bez oprávnění na sídlišti Zahradní v Chomutově zmocnil osobního automobilu zn. Škoda 1203, SPZ CVB 95-76, z majetku firmy G. Chomutov, a po jízdě na sídlišti s vozidlem havaroval. Za to byl odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání čtyř měsíců, jehož výkon mu byl

podmíněně odložen na zkušební dobu jednoho roku.

Rozsudkem Okresního soudu v Lounech ze dne 27. 6. 1996 sp. zn. 2 T 82/96 byl dále obviněný J. F. uznán vinným trestným činem urážky mezi vojáky podle § 278 odst. 1 tr. zák., protože jako voják základní služby dne 13. 6. 1995 v 02.30 hodin slovně a pak úderem pěstí do obličeje napadl pomocníka dozorčího VÚ 4724 Žatec, vojína L. H.

Za tento trestný čin a za trestný čin neoprávněného užívání cizí věci podle § 249 odst. 1 tr. zák., jímž byl uznán vinným výše uvedeným trestním příkazem Okresního soudu v Chomutově, mu byl uložen souhrnný trest obecně prospěšných prací ve výši 150 hodin.

V souladu s ustanovením § 35 odst. 2, větou druhou, tr. zák. byl současně zrušen výrok o trestu z trestního příkazu Okresního soudu v Chomutově ze dne 18. 5. 1995 sp. zn. 4 T 1 17/95, jakož i všechna na něj obsahově navazující rozhodnutí, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu.

Týmž rozsudkem byl obviněný J. F. uznán vinným trestným činem svémocného odloučení podle § 284 odst. 3 tr. zák., jehož se dopustil tím, že se dne 23. 7. 1995 do 11.00 hodin nevrátil z povolené vycházky do místa bydliště v Chomutově, kde se zdržoval bez povolení až do 7. 8. 1995, kdy se sám vrátil v 03.00 hodin. Za tento trestný čin mu byl uložen samostatně další trest obecně prospěšných prací v rozsahu 200 hodin.

Rozsudek nabyl právní moci dne 30. 7. 1996

Ve lhůtě stanovené v ustanovení § 272 tr. ř. napadla ministryně spravedlnosti uvedený rozsudek Okresního soudu v Lounech stížností pro porušení zákona, a to v neprospěch obviněného. Soudu prvního stupně vytýká, že poté, co zrušil předchozí výrok o trestu odnětí svobody v trvání čtyř měsíců s podmíněným odkladem. jeho výkonu na dobu jednoho roku, uložil za sbíhající se trestné činy nový souhrnný trest, a to trest obecně prospěšných prací ve výměře 150 hodin. Podle názoru ministryně spravedlnosti tak došlo k porušení ustanovení § 35 odst. 2, věty třetí, tr. zák., podle něhož nesmí být souhrnný trest mírnější než trest uložený předchozím rozsudkem. Trest ve výměře 150 hodin obecně prospěšných prací není podle jejího názoru trestem přísnějším než trest odnětí svobody na čtyři měsíce podmíněně odložený na zkušební dobu jednoho roku.

Ministryně spravedlnosti proto navrhla, aby Nejvyšší soud podle § 268 odst. 2 tr. ř. vyslovil, že rozsudkem Okresního soudu v Lounech ze dne 27. 6. 1996 sp. zn. 2 T 82/96 byl porušen zákon v ustanovení § 35 odst. 2, věta třetí, tr. zák., ve vztahu k ustanovení § 27 písm. b) tr. zák., podle § 269 odst. 2 tr. ř. napadený rozsudek ve výroku o trestu zrušil, včetně všech dalších rozhodnutí na zrušený výrok obsahově navazujících, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu, a dále aby postupoval podle § 270 odst. 1 tr. ř.

Nejvyšší soud České republiky přezkoumal z podnětu podané stížnosti pro porušení zákona ve smyslu ustanovení § 267 odst. 1 tr. ř. správnost všech výroků napadeného rozsudku, jakož i řízení, jež mu předcházelo, a zjistil, že podanou stížnost pro porušení zákona musí zamítnout.

K tomuto závěru dospěl poté, co na podkladě spisového materiálu přezkoumal napadený rozsudek jak ve výroku o vině, tak i ve výroku o trestu. Shodně s podanou stížností pro porušení zákona zjistil, že soud prvního stupně provedl dokazování v rozsahu potřebném k objektivnímu posouzení věci, provedené důkazy v souladu se zákonem vyhodnotil a dopracoval se tak spolehlivých skutkových zjištění, ze kterých mohl vycházet při právním posouzení jednání obžalovaného J. F. Také přijatá právní kvalifikace, pokud byl obviněný uznán vinným trestným činem urážky mezi vojáky podle § 278 odst. 1 tr. zák. a trestným činem svémocného odloučení podle § 284 odst. 3 tr. zák., odpovídá

uvedeným zákonným ustanovením.

Dále se Nejvyšší soud zabýval napadeným výrokem o trestu, který byl v projednávaném případě vyměřen jednak jako souhrnný za použití ustanovení § 35 odst. 2 tr. zák. ve výši 150 hodin obecně prospěšných prací, jednak jako samostatný stejného druhu ve výši 200 hodin. Pokud jde o námitky podané stížnosti pro porušení zákona, které se týkají uloženého souhrnného trestu, tyto považuje Nejvyšší soud za nepřesvědčivé, neboť je velice sporná argumentace, že podmíněný trest odnětí svobody je obecně přísnějším trestem než trest obecně prospěšných prací. Nejvyšší soud vychází především ze skutečnosti, že každý případ je odlišný a kritéria účelu trestu i možnosti nápravy konkrétního pachatele je nutno posuzovat přísně individuálně. Při posuzování toho, zda podmíněný trest odnětí svobody je či není mírnější než trest obecně prospěšných prací, nelze pak pominout ani výměru těchto trestů a jejich dopad na konkrétního pachatele.

Ustanovení § 27 tr. zák. taxativně vymezuje druhy trestů, které lze uložit za spáchaný trestný čin. Není pochyb o tom, že zákonodárce považoval za nejpřísnější druh trestu trest spojený s odnětím svobody, což vyjádřil tím, že tento trest je uveden ve výčtu trestů na prvním místě. Tresty uvedené na dalších místech však nutně nemusí být pro pachatele mírnější. Např. tresty vyhoštění či zákazu pobytu, které jsou uvedeny na předposledním a posledním místě tohoto výčtu, mohou být za určitých okolností pro pachatele přísnější než tresty uvedené před nimi. Lze přitom souhlasit s názorem, že je třeba vycházet ze situace v době uložení trestu a nejsou rozhodující pozdější modifikace v podobě případného nařízení výkonu trestu. Také argument, že trest obecně prospěšných prací je bezprostředně vykonatelný, zatímco trest odnětí svobody, jehož výkon byl podmíněně od

ložen, je pouhou pohružkou trestem, svědčí pro závěr, že nemusí jít vždy o trest mírnější, jak má na mysli ustanovení § 35 odst. 2 tr. zák.

Nejvyšší soud však již nepokládal za nutné hodnotit, zda v konkrétním případě byl uložený souhrnný trest s ohledem na uvedené okolnosti trestem mírnějším než trest uložený rozsudkem dřívějším. Podstatné je v tomto případě, že stížnost pro porušení zákona byla podána pouze do výroku o trestu. Nejvyšší soud se ve smyslu ustanovení § 266 odst. 2 tr. ř. musel především zabývat otázkou, zda je uložený trest v napadeném rozsudku ve zřejmém nepoměru k stupni nebezpečnosti činu pro společnost nebo k poměrům pachatele, nebo je-li uložený druh trestu ve zřejmém rozporu s účelem trestu. Podle citovaného ustanovení lze totiž stížnost pro porušení zákona, která směřuje toliko proti výroku o trestu, podat jen tehdy, když jsou splněny tyto podmínky. Zřejmý nepoměr uloženého trestu ke stupni nebezpečnosti činu pro společnost je dán tehdy, když druh nebo výměra trestu podstatně nerespektuje hlediska vymezená § 3 odst. 4 tr. zák. O zřejmý nepoměr k poměrům pachatele jde, když uložený trest zásadně nerespektuje individualitu odsouzeného jako objekt trestu.

Podle § 45 odst. 1 tr. zák. může soud uložit trest obecně prospěšných prací, odsuzuje-li pachatele za trestný čin, na který zákon stanoví trest odnětí svobody, jehož horní hranice nepřevyšující pět let, jestliže vzhledem k povaze spáchaného trestného činu a možnosti nápravy pachatele lze mít důvodně za to, že výkonem tohoto trestu bude dosaženo účelu trestu stejně, jako kdyby na pachateli byl vykonán trest odnětí svobody.

Za trestné činy, za něž byl ukládán souhrnný trest, bylo možno podle trestního zákona uložit maximálně dva roky odnětí svobody. Z osobních dokladů charakterizujících osobu obviněného J. F. pak nevyplyvá nic tak negativního, co by a priori vylučovalo předpoklad, že by trest obecně prospěšných prací mohl u jmenovaného splnit stejný účel jako výkon trestu odnětí svobody. A i kdyby se připustilo, že obviněnému měl být přece jen uložen přísnější trest, nerovná se to závěru, že uložený trest je ve zřejmém nepoměru ke stupni nebezpečnosti činu pro společnost nebo k poměrům pachatele. O tom, že by uložený druh trestu byl ve zřejmém rozporu s účelem trestu, pak vzhledem k výše uvedenému mluvit vůbec nelze.

Protože Nejvyšší soud neshledal splněny podmínky stanovené v ustanovení § 266 odst. 2 tr. ř.,
stížnost pro porušení zákona zamítl.